בס"ד

פרד"ס יהודה

עלון שבועי באידיש ע"י יהודה זבולון הלוי קליטניק

פרשת ויצא תשפ"ז **גליון 862 [שנה י"ח]**

דרוש ווי אזוי האט יעקב געמעגט שלאפן איז אזא הייליגע פלאץ?

וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא: (כח יא) יעקב האט זיך געלייגט שלאפן אויף יענע פלאץ, שטעלט זיך די קשיא: ווי אזוי האָט יעקב זיך געלייגט שלאָפן אויפן פלאץ פון בית המקדש, וועז דארט טאר מען אַפילו נישט זיצן ווי עס שטייט "אֵין יְשִׁיבָה בָּעֲזָרָה אֶלָּא לְמַלְכֵי בֵית דָּוִד בִּלְבָד" (יומא דף כ"ה)? עס זענען דא עטליכע תירוצים, 1] הגאון ר' יהונתן אייבשיץ אין ספר תפארת יהונתן ענטפערט אז עס איז געווען פיקוח נפש וועגן די ווילדע חיות וואס וואלטן אים געשעדיגט דעריבער האט ער געמעגט שלאפן דארט, 2] דער הייליגער ט"ז אין ספר דברי דוד ענטפערט אז יעקב האט געזען אז די זון איז אונטער געגאנגען פארן צייט האט ער פארשטאנען אז דער אויבערשטער ווייל אז ער זאל שלאפן דארט וויייל דער אויבערשטער וויל קומען צו אים אין חלום, 3] דער הייליגער **כתב סופר** ענטפערט אז עס שטייט "כָּאן שָׁכַב, אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁהָיָה בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ שָׁם וְעֶבֶר לֹא שָׁכַב", אז יעקב איז נישט געשלאפן א לענגערע צייט, און ער האט געמוזט שלאפן כדי ער זאל ווייטער קענען לערנען, איז דער שלאפן נישט געווען וועגן זיין הנאת הגוף נאר וועגן זיין נשמה און לימוד התורה, דעריבער האט ער געמעגט דארט שלאפן, און ער ברענגט א ראי' פון די גמ' (חֻלִּין צא:) "וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ": עָלוּ לְמַעְלָה וְיָרְדוּ לְמַטָּה, וּרְאוּהוּ יָשֵׁן וְרָצוּ לְהַזִּיקוֹ אז די מלאכים האבן געוואלט מזיק זיין יעקב ווייל ער שלאפט אין אזא הייליגע פלאץ, אבער וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו" דער אויבערשטער איז יודע מחשבות האט אים געהיט פון די מלאכים ווייל יעקב איז געשלאפן לשם שמים עכ"ד **כתב סופר**, וואלט מען געקענט ברענגען א ראי' ווייל עס שטייט אין פסוק, וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ, און עס שטייט אין די הייליגע ספרים אז אָנֹכִי מיינט די תורה ווי עס שטייט אָנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים (שמות כ ב), ממילא האט יעקב געהאט זיין רמז אז צוליב האבן כח צו לערנען מעג ער שלאפן דארט, דעריבער שטייט גלייך נאכדעם וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, דאס איז גוט צו פארענטפערן ווי אזוי האט יעקב געמעגט זיך לייגן שלאפן, אבער עס איז א פלא אז רש"י זאגט וַיִּקַּח מִשְּׁנָתוֹ וועז ער איז אויף געשטאנען וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ ה' בַּמָּקוֹם הַזֶּה האָט ער געזאגט יעצט ווייס איך אז דער פלאץ איז הייליג און רש"י פירט אויס שֶׁאִם יָדַעְתִּי לֹא יָשַׁנְתִּי בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כָּזֶה אבער וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי: (פסוק טו) וועז איך וואָלט געווואוסט, וואָלט איך נישט געשלאָפן דא קומט אויס אז יעקב האט געטאן אזאך וואס איז נישט אויסגעהאלטן, איז דאך שווער אז די גמ' זאגט אֵין הקב"ה מֵבִיא תַּקָּלָה עַל צַדִּיקִים אַז דער אויבערשטער ברענגט ניט קיין מכשול צו צדיקים, איז דאס צוריק שווער ווי אזוי האט יעקב זיך געלייגט שלאפן דארט? און עס איז משמע פון דעם אז יעקב האט טאקע נישט געווואוסט אז דאס איז א מקום קדוש? עס איז ידוע אין משיבין על הדרוש, אבער עס איז א דיוק און וצ"ע? (שמח זבולון תשפ"ז)

שיינע דרוש פארוואס הייסט ער ראובן?

וַתַּהַר לֵאָה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן כִּי אָמְרָה כִּי רָאָה ה' בְּעָנְיִי כִּי עַתָּה יֶאֱהָבֵנִי אִישִׁי: (בראשית כט לב) לאה איז געהאלפן געווארן, און האט געבוירן א זון און א נאמען געגעבן רְאוּבֵן, ווייל זי האט געזאגט: דער אויבערשטער האט געזען מיין צער, יעצט וועט מיין מאן מיר ליב האבן, רש"י ברענגט פון די גמרא (ברכות דף ז' ע"ב) "אָמְרָה: רְאוּ מַה בֵּין בְּנֵי לְבֶן חָמִי". זי האט געזאגט: זעהט א חילוק צווישן מיין זון ראובן, און דער זון פון מיין שוועור, דהיינו עשו, וואס ער האט פארקויפט די בכורה צו יעקב, און נאכדעם האט ער אים פיינט געהאט, ווי עס שטייט וַיִּשְׁטֹם עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב (בראשית כז מא), אבער ראובן וואס מען האט צוגענומען די בכורה און דאס געגעבן צו יוסף, האט ער נישט געהאט א טענה קעגן אים, נאר פארקערט, שטייט וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיַּצִּלֵהוּ מִיָּדָם (בראשית לז כא) און ארויס געמעגט יוסף פון גרוב ע"כ הדרש, דארף מען דאך פארשטיין אז עס שטייט קלאר אין פסוק פארוואס הייסט ער ראובן וויל כִּי רָאָה ה' בְּעָנְיִי, פארוואס דארף מען נאך א דרשה? און געווענטלאך שרייבט רש"י דער פשוטע פשט און אויך אז דער מדרש זאגט א דרש, און דא ברענגט רש"י גלייך דעם דרש, כאילו דער פשט איז ער נישט גורס הגם עס שטייט דער טעם אין פסוק! נאר מען קען זאגן אז באמת דער טעם פון כִּי רָאָה ה' בְּעָנְיִי, איז נישט מסביר דעם גאנצן נאמען "רְאוּבֵן", נאר דעם חלק "רָאוּ", אבער דער חלק "בֵן" ווערט נישט ערקלערט! אבער לויט דער דרש פון גמרא איז דא א תירוץ פארוואס ער הייסט ראובן: ווייל רְאוּ מַה בֵּין בְּנֵי לְבֶן חָמִי, האב איך געזען אין א פריערדיגן ספר **דברי יוסף** (ר' יוסף בן מרדכי הכהן ווינציא תע"ט דף ו ע"א ד"ה ושמעתי) וואס איז מדייק אין פסוק: פארוואס שטייט "כִּי אָמְרָה", ווייל זי האט געזאגט, עס וואלט געקענט שטיין פשוט וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן כִּי רָאָה ה' בְּעָנְיִי, נאר "כִּי אָמְרָה" מיינט אז אזוי האט זי נאר געזאגט מיטן מויל, כדי נישט צו פארשעמען יצחק וועגן עשו, דערפאר האט זי געזאגט אפן דעם טעם כִּי רָאָה ה' בְּעָנְיִי, אבער דער אמתדיגע טעם איז געווען ווי דער דרש רְאוּ מַה בֵּין בְּנֵי לְבֶן חָמִי, צו דעם פשט פון דברי יוסף, האב איך געקלערט א ראי' פון ספר **שביבי אש** (הרב משה שמואל גלאזנער אב"ד קלויזנבורג, דעעש תרס"ג) וואס פרעגט א דיוק: פארוואס ביי אלע שבטים שטייט קודם דער טעם און נאכדעם דעם נאמען, דהיינו ביי שִׁמְעוֹן שטייט "וַתֹּאמֶר כִּי שָׁמַע ה' כִּי שְׂנוּאָה אָנֹכִי" און דעריבער "וַתִּקְרָא שְׁמוֹ שִׁמְעוֹן" (פסוק לג), אויך ביי לֵוִי שטייט "וַתֹּאמֶר עַתָּה הַפַּעַם יִלָּוֶה אִישִׁי אֵלַי... עַל כֵּן קָרְאָ שְׁמוֹ לֵוִי" (פסוק לד). אבער ביי רְאוּבֵן שטייט פריערט וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן און נאכדעם דער טעם "כִּי אָמְרָה רְאוּ מַה בֵּין בְּנִי"? פון דעם זעט מען אז דאס וואס זי האט געזאגט, כִּי רָאָה ה' בְּעָנְיִי, איז נישט דער עיקר טעם, נאר דער עיקר טעם האט זי באהאלטן, און פארוואס טאקע? ווייל זי נישט געווואלט אנטפלעקן פאר יעקב, אז יוסף וועט מען פארקויפן קיין מצרים ווייל אפילו יצחק האט נישט געהאט רשות צו דערציילן פאר יעקב וועגן די מכירה און אז יוסף לעבט נאך, דעריבער האט זי נישט געקענט ארויס זאגן קלאר רְאוּ מַה בֵּין בְּנִי, ווייל מיט דעם וועט שוין יעקב וויסן פון מכירת יוסף צו מצרים, וועגן דעם האט זי דאס געזאגט מיט א רמז כִּי רָאָה ה' בְּעָנְיִי, אבער דער עיקר טעם איז ווייל רְאוּ מַה בֵּין בְּנִי, וועגן דעם ברענגט נישט רש"י דעם פשוטו פון פסוק, ווייל עס איז בכלל נישט פשוטו, נאר וועגן יצחק האט זי דאס געזאגט, ממילא איז גוט "כִּי אָמְרָה", עס איז נאר געווען געזאגט, און פארוואס האט דאס די תורה געשריבן צו ווייזן די גרויסקייט פון לאה וואס האט אכטונג געגעבן נישט פארשעמען איר שוועור יצחק, און אויך אז זי האט געהאט רוח הקודש מיט די מעשה פון מכירת יוסף און אז מען האט נישט געמעגט דאס מרמז זיין פאר יעקב. (שמח זבולון תשפ"ז)

**** אויסגעפירט א מאדענע שליחות פון הרה"ק ר' מאיר מפרימישלאן און געזען גרויס הצלחת אין זיינע געשעפטן *****

הרה"ק רבי יחיאל מיכל מושקוביץ מגלינא זצוק"ל בעל מחבר ספר "קב ונקי" (נפטר כ"ו בכסלו תרכ"ז) ער הייסט נאך זיין הייליגע זיידע הרה"ק ר' יחיאל מיכל דער זלאטשובער מגיד זיע"א, ער איז געווען א איידעם ביי הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זצוק"ל, (כ"ט באייר תר"י), דער זון פון הרה"ק רבי אהרן אריה לייב, דער זון פון הרה"ק רבי מאיר הגדול מפרמישלאן.

רבי יחיאל מיכל איז געווען א עובד השם, א אמת'ע בן עליה, און רבי מאיר'ל האט אים שטארק געשעצט, איינמאל ווען ער איז אנגעקומען קיין צאנז, האט אים דער הייליגער דברי חיים זצוק"ל געזאגט: "דיין הייליגער שוועסטער פלעגט באהאלטן זיין גאנצע עבודה, און אלע זיינע ענינים האט ער גערעדט מיט ווערטלאך און א גלייך ווארט, כדי קיינער זאל אים נישט קענען ריכטיג משיג זיין, כאטש איך האב אים געטראפן עטליכע מאל, האב איך אים קיינמאל נישט באמת געקענט אדער פארשטאנען, דעריבער בעט איך פון דיר דערצייל מיר עפעם א מעשה וועגן דיין הייליגע שוועסטער."

האט ער אים געענטפערט: "איך וועל אייך דערציילן א מעשה וואס האט פאסירט": אמאל איז געווען א גביר, א חשובע איד, וואס האט געדארפט פארן פאר זיינע געשעפטן קיין ווין, איז אריינגעקומען צום הייליגן רבי מאיר'ל בעטן א ברכה פאר הצלחה און ישועה, האט דער אים הייליגער צדיק געזאגט: "איך וועל דיר געבן א ברכה פאר הצלחה, אבער מיט איין תנאי אז דו וועסט אויספירן מיין באפעל: גיי און טו פאר מיר א שליחות דארט אין ווין.

וועז דו קומסט אן קיין ווין, גיי צו א געוויסע גאס, און גיי אריין אין א געוויסע געשעפט, און זאג פארן בעל הבית אז דו ווילסט קויפן 'צוויי לייד'יגע פעסער' פאר ר' מאיר מפרימישלאן, און בעט אים עד זאל זיי גוט אינווויקלען און צובינדן מיט 'שטרוי'. און וועז דו קומסט צוריק, ברענג זיי פאר מיר." דער רבי האט אים אנגעוואונטשן א ברכה אז ער וועט מצליח זיין אין ווין און זען א גרויסע הצלחה און ברכה אין זיינע געשעפטן.

דער איד איז געווען שטארק פארוואונדערט, און טראכט ביי זיך: דארף איך טאקע פארן ביז ווין צו קויפן פעסער? זענען דען נישט דא קיין פעסער דא אין שטאט? אבער ער האט זיך בארעבענט אז זיכער זענען זיי ספעציעלע און אויסנאמע פעסער, און ער האט מחליט געווען ער וועט אויסצופירן דעם רבי'נם באפעל פונקטלאך, ווען ער איז אנגעקומען קיין ווין, האט ער אנגעהויבן זוכן דעם פלאץ וואס דער רבי האט אים געשיקט, ביז ער האט דאס מיט שווערעקייט געפונען, ער גייט אריין אין געשעפט און זעהט אז די געשעפט איז אינגאנצן ליידיג, און א עלטערע איד זיצט דארט, אבער אזוי ווי ער האט געמוזט אויספירן זיין שליחות, איז ער צוגעגאנגען צום איד און געזאגט אז דער הייליגער רבי מאיר'ל פרימישלאנער האט אים אהער געשיקט ברענגען צוויי פעסער.

ווי נאר דער איד האט דאס געהערט, איז ער גלייך געגאנגען און געברענגט צוויי פעסער, און געזאגט דעם פרייז, דער עלטערע איד האט אים נאכדעם געפרעגט: "דארפסטו דען נישט אפשר א ביסל 'שטרוי' ארום צו וויקלען די פעסער?" דער איד האט זיך א שפרונג געטאן און האט זיך גלייך דערמאנט אז טאקע אזוי האט אים דער רבי געהייסן! ער האט דאס כמעט פארגעסן! און ער האט געזאגט אז ער זאל עם טאקע גוט איינווויקלן מיט שטרוי, דער איד האט געמומען די פעסער כדי זיי צו ברענגען פארן רבי'ן, און נאכדעם איז ער געגאנגען צו זיינע געשעפטן און געהאט אן אויסערגעווענליכע הצלחה למעלה מדרך הטבע.

נאך א פאר שעה האט דער איד אנגעהויבן צו טראכטן, אז די גאנצע זאך איז דאך זייער מאדנע, ראשית, ווען ער איז אנגעקומען צום געשעפט איז עם געווען אינגאנצן ליידיג, ווי אזוי האט דער איד גלייך ארויסגענומען צוויי פעסער? און נאך מער, דער מוכר האט אים אליין דערמאנט וועגן די שטרוי, וואס ער אליין האט פארגעסן! ער האט פארשטאנען אז דאס ווייזט אז דא ליגט טיפע באהאלטענע ענינים, און דער מוכר מוז זיין א באהאלטענער צדיק, דעריבער איז ער צוריקגעגאנגען צום זעלבן פלאץ זוכן דעם געשעפט, אבער צו זיין וואונדער איז נישט געווען שום זכר אדער סימן פון אזא פלאץ אדער געשעפט, האט ער שוין פארשטאנען אז דא רעדט מען נישט פון קיין פשוט'ע זאך.

שפעטער וועז דער איד איז צוריקגעקומען צו ר' מאיר'ל און געברענגט די פעסער, האט ער אים אלעם דערציילט וואס איז פארגעקומען, דער הייליגער רבי האט געזומען די צוויי פעסער און זיי געלייגט אונטער די פים פון זיין בעט, און יעדן חצות און אין אנדערע זמנים פון עת רצון, פלעגט ער ווינען און קלאגן אריין אין די פעסער אויפן צער גלות השכינה, אזוי האט ער זיי אנגעפילט מיט זיינע הייליגע טרערן, ער האט אזוי געטאהן ביז צו זיין לעצטן טאג, און נאכן הסתלקות זענען די פעסער נעלם געווארן!

מיט דעם האט דער גלינא רב געעגדיגט זיין מעשה און געזאגט פארן הייליגן דברי חיים: "טאקע דאס איז געווען מיין שוועסטער, ער איז געווען באהאלטן און פארמאכט אין אלע זיינע ענינים און מעשים." און דער הייליגער דברי חיים, הערנדיג די מעשה, האט דאס שטארק מחשיב געווען, און געזאגט וויפיל קענען מיר פארשטיין וואס די ענין איז דא געווען, אז ער האט געהאט א שייכות מיט א באהאלטענעם צדיק, און ער האט אים עפעם געוואלט איבערגעבן, און ער האט געמוזט באקליידן די זאך אין א גשמיות'דיגע חפץ, זיע"א.

הוצא לאור ע"י "עולם הספרים" מרכז העולמי לספרים שאינם בנמצא ולספרים עתיקים וכתבי יד צו פארקויפן

גארטל פון הייליגן טאשער רבי זצוק"ל מיט אישור $12000 ספר שער יששבר מונקאטש ח"ב דפו"ר עם הגהות המו"ל הרה"ק ר' ברוך ממונקאטש שייך לחקל יצחק $2000 פסק דין עם חתימת הגאון ר' יוסף ענגיל $7500 ייטב פנים דפו"ר חלק ב $600 זוהר דפוס סלאוויטא ר' משה $18000 ספר אור המאיר עם הקדשת המחבר הגה"ק ר' מאיר שפירא $1000 סעט משניות טשערנאוויץ ת"ר תר"ו $2500, ספר אמרי ברוך ויזניץ דפו"ר $900 ספר אהבת ישראל וויזניץ דפו"ר $700, הגדה פרי חיים שהשתמש בו בעל חלקת יהושע מביאלא $3000 ספר מקצוע בתורה להגאון מפלאצק דפו"ר עם חתימה וחותמת הרה"ק ר' משה ירוחם מארגנשטערן בנו של הרה"ק ר' מנחם מענדל מקאצק זצוק"ל $2000 ספר פרשת דרכים דפוס ראשון עם חתימת והגהות הגאון רב שלמה חכים בעל מלאכת שלמה שאלוניקי תרכ"ג וגם חתימת נכדו ר' דוד חכים $1000 סעט ערבי נחל שבירך ונתן הרה"ק מטאהש זצוק"ל לבחור שנבחן על סוגיא בש"ס עם אישור $800, זמירות שבת שבירך ונתן הרה"ק בעל מאור ישראל מסקולען תשע"ט לתומך $750, איסור והיתר פראג תקמ"ד עם חתימת וחותמת הר' עזריאל הילדסהיימער $650 איסור והיתר פראג תקמ"ד עם חתימת ר' חיים יעקב ב"ר יהודה דוב פיינשטיין שהיה שד"ר מצפת $600 איסור והיתר פראג תקמ"ד עם חתימת ר' אברהם יצחק ווינבערגער מקליינווארדיין ובניו ותלמידו ר' צבי הירש בלום $700 ישמח משה שייך להרה"ק מטאש עם כתב ידו מעיר טאש עם אישור $10000 גמ' שלמד בו הרה"ק ר' איציקל מפשעווארסק $2500 דפו"ר קדושת לוי מהדורא תנינא תקם"ז חסר השער ו6 דפים $4500 ספר מעבר יבוק זיטאמיר $2000 מכתב הרה"ק ר' מנחם מנדל מפביאניין הי"ד $1500 מכתב המנחת אלעזר עם ראשי הקהל לחתונת בתו עם ברכתו $8000, מכתב ארוך שנת תש"ז מאגודת ישראל ארה"ב מבקשים עזרה מאגודת ישראל לונדון עזרה חותמים אדמו"ר מבלאזוב, ר' אלי' מאיר בלאך, ר' שמעון שוואב, אלימלך טרעם ור' הענדעלם $3800 מכתב הרה"ק ר' יחזקאל מאוסטראווצא $1800 שו"ע יו"ד ח"ב וחו"מ ח"א סלאוויטא $3000 כל אחד, ספר אמרי יהודה מהגה"ק מסעקלעהיד עם ב' חתימות מהגאון ר' יחיאל מיכל הכהן פריעד בעל תורת יפה בנו של הגאון רב נתנאל בעל פני מבין $2000 ספר מטה משה ב' חתימות מהגאון ר' יחיאל מיכל הכהן פריעד בעל תורת יפה עם הגה $2000 מכתב הגאון ר' יונתן שטייף תש"א מבקש מר' יעקב רוזנהיים להציל $1800 ספר עם חתימת הגאון בעל חמדת שלמה והרה"ק ר' יעקב אדמו"ר מיעזוב בן הרה"ק מטשעבנאוו $3000 ספר אמרי אלימלך מהרה"ק ר' אלימלך מגראדזיסק זצוק"ל עם ההסכמות של הרה"ק ר' אברהם יעקב מסא"ג והמגיד מסטרימסק מצב מלכות עם גליונות רחבים $1500 - 718 - 438 - 8414 ~ 4403 - 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA

633 - 5500 Hours are 12 -7:30 Fri 11-1:30, To receive the pardes: pardesyehuda1@gmail.com or pickup in the store from Wednesday. website *www.seforimworld.com*,